

Ett kapitel om skjutstationen – för banläggaren

Om skjutstationer, skjutvinkelbegränsare och skjutgränser

Version 1.0, 24-09-20

All text och bild är unik för detta dokument.

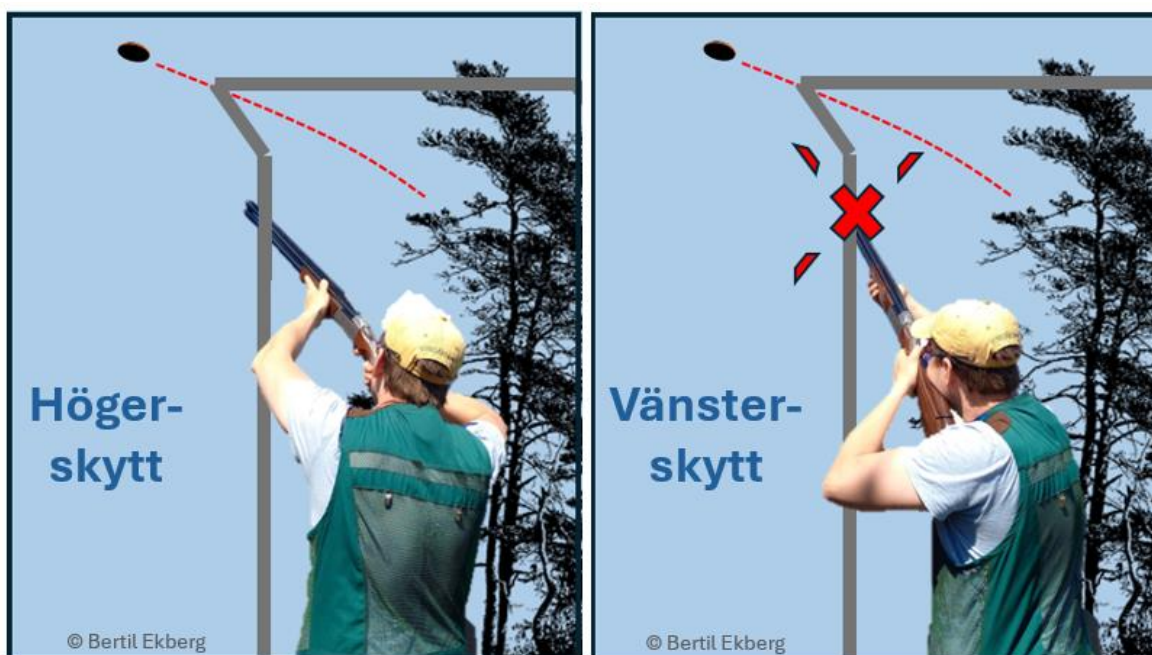
B. Ekberg

Allmänt om skjutstationerna

Skjutstationerna och deras tillgänglighet - anpassning till olika typer av skyttar

En station ska vara lagd så att alla skyttar har lika förutsättningar att skjuta duvorna oavsett deras ålder och om de är korta eller långa, smala eller större, eller om de är vänster- eller högerskyttar. De kan ha olika typer av fysiska funktionshinder som inte märks så tydligt, men ändå medför stora besvär.

Särskild omtanke krävs alltså för alla de skyttar som är i minoritet, vilket ska vara en självklarhet för varje god banläggare.

Tänk på att vinklar och skjutbegränsningar på stationerna kan fungera olika för en vänster och en högerskytt.

Området mellan skjutstationerna

Det är inte bara skjutstationerna som ska vara anpassade till olika skyttar.

Tänk också på att området mellan skjutstationerna kan behöva anpassas till olika deltagare.

Äldre skyttar och andra kan ha begränsad rörlighet, och därmed ha svårigheter att ta sig fram på banan mellan stationerna. Hinder av olika slag som sly, stockar och större stenar kan behövas tas bort. Hala partier på gångvägarna med is eller lera kan behöva bearbetas. Även att arrangera säkra passager över diken eller annat som behöver korsas, är viktigt. Räcken och andra stöd kan behöva upprättas vid behov. Trappor och stationer på höga plattformar bör undvikas i möjligaste mån. Enklare sittplatser distribuerade över banan uppskattas av alla, särskilt vid eventuell väntan på att föregående skjutlag ska skjuta färdig. En planka monterad på stadiga tråkubbar kan bli en bänk att vila trötta ben på.

Det kan sätta en "extra touch" på en tävling om det finns sittplatser till alla, gärna kombinerat med vapenställ. Visserligen är det små saker, men det betyder mycket för skyttarna. Sammantaget med annat så kan det addera upp till en mycket positiv slutbild av tävlingen.

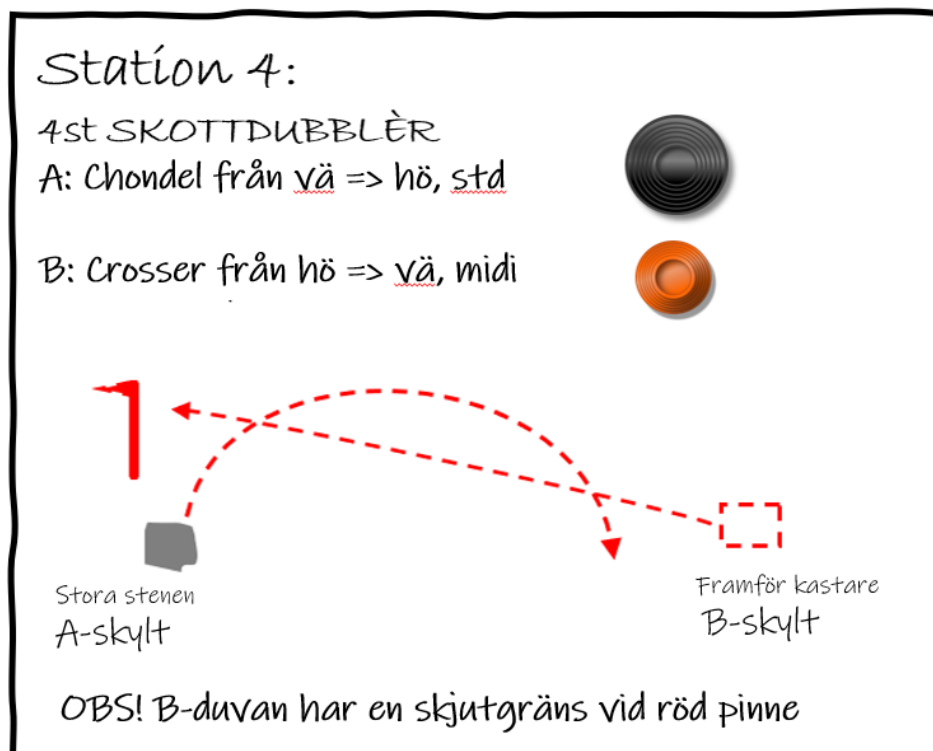

Skyttens längd kan påverka avsevärt duvans synlighet och området där den är skjutbar. För att en bana ska bedömas som att ha en godkänd standard på banläggningen, så måste alla skyttar kunna ges lika och få de bästa möjliga förutsättningarna att skjuta och träffa duvorna.

Allmänt om skyltar på skjutstationen

Skyltar på skjutstationen bör upplysa om :

- vilken station det är
- hur många dubblér och typ t ex skottdubblé
- vilken typ av duvor som används. Om de avviker från standardduvor så bör det tydligt anges.
- varifrån A- respektive B-duvan kommer. Det kan underlätta betydligt vid visning för den förste skytten i laget, om denne inte sett duvorna tidigare. Vid skottdubblé är endast en visning tillåten enligt ESP reglementet, och då är viktigt att den förste skytten får se så mycket av kastbanorna som möjligt. Genom att skytten får reda på var duvorna startar och landar, så underlättas detta. Även om A- och B-skyltar är uppsatta i terrängen, så är det inte alltid tydligt hur duvorna går.
- upplysa tydligt om eventuell skjutgräns finns, och var de är utsatta. Innebörden av en skjutgräns redovisas i textavsnittet om skjutgränser.
- gärna vilken kasttyp duvorna har t ex Chondel, sidogående hö till vä, Overhead etc.
- gärna vilken färg duvorna har.

Tydlig stationsskylt med bild och uppklistrade duvor.

Skyttets harmoni på skjutstationen

Om duvorna ska upplevas som harmoniska av skytten bör följande kriterier vara uppfyllda.

För skottdubblé och simultandubblé gäller det att så långt som möjligt att:

- undvika långa rörelse med geväret som sedan, vid stopp motverkas av pipornas rörelsemomentet/tröghetsmoment. Skarpa vändningar eller tvära kast med piporna ska inte behövas. Inga ryckiga kast typ Z-rörelse efter duvorna ska behövas.
- ge tid till skytten för att hinna upp duvorna med hagelgeväret, på ett kontrollerat sätt.
- åstadkomma hög synbarhet på både den första och den andra duvan i dubblén.
- ge gärna valfrihet att skjuta på olika ställen av duvornas bana, t ex uppgång, topp eller nedgång.
- skapa lagom svårighetsgrad för dubblén som helhet.
- se till att duvorna ligger inom hagelgevärets effektiva skytteavstånd
 - undvik för långa håll - helst inte över 40 meter.
 - undvik för korta håll - helst inte under 10 meter.
- undvika duvor som ligger i ytterkanterna av båset

Duvorna i en dubblé ska helst läggas så de fungera väl tillsammans, och på ett sätt så att skyttet känns naturligt för skytten.

Det händer att banläggaren lägger dubbléer med duvor som kan tyckas vara på ett lagom skjutavstånd och med avsikten att ge skytten en lagom utmaning, vilket så långt är mycket bra tänkt. Men banläggaren kan glömma bort vilket rörelsemönster det krävs av skytten för att försöka följa och skjuta bägge duvorna. När skytten ska flytta pipan, från den ena duvan till den andra duvan så kan det medföra att det blir långa och ryckiga rörelser. Då kan det kännas mycket avigt och skyttet får en mindre harmoni. Vissa skyttar kan känna av det mer än andra, lite beroende på de egna förutsättningarna.

Banläggaren bör undvika sådant, och i stället anpassa stationens duvor så att det passar för alla slags skyttar. Lägg banan med detta i åtanke och det tillämpas på ett genomtänkt sätt, så blir det ofta bra för den breda och stora kategorin av genomsnittsskyttar samt även för elitskyttarna.

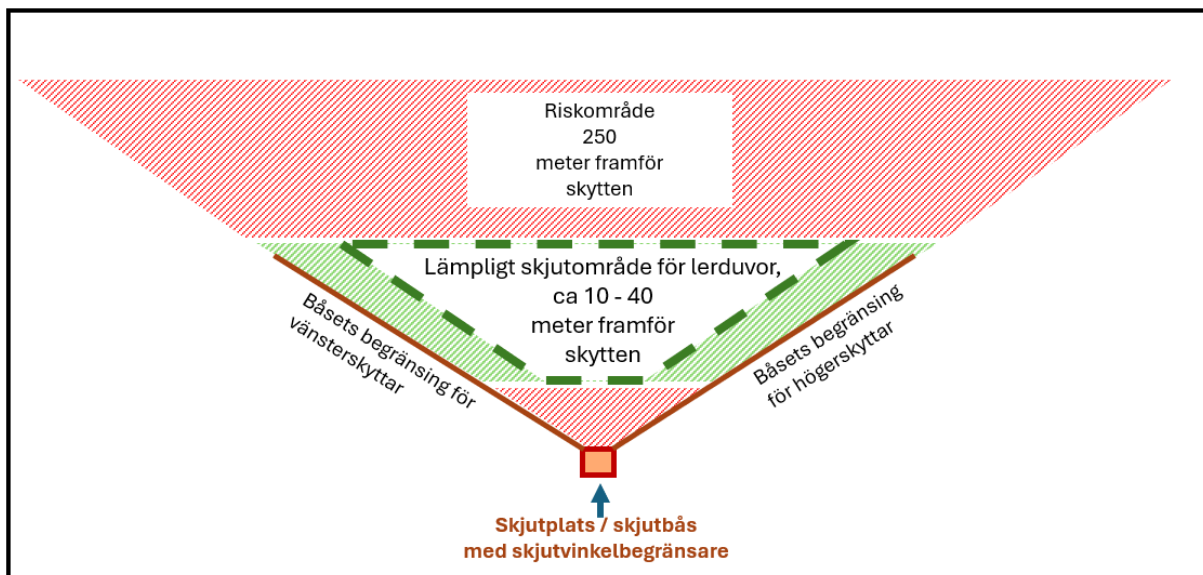
Skjutstationens utformning

Duvorna banor ska i möjligaste mån gå framför skytten på skjutstationen. Grundtanke bör vara att duvorna ska gå att komma åt att skjutas bekvämt från skjutbåset och att inga duvor ska behövas skjutas i "båsets" ytterkanter. Skytten ska inte behöva riskera att slå i en regel, eller behöva vika sig i en onaturlig ställning.

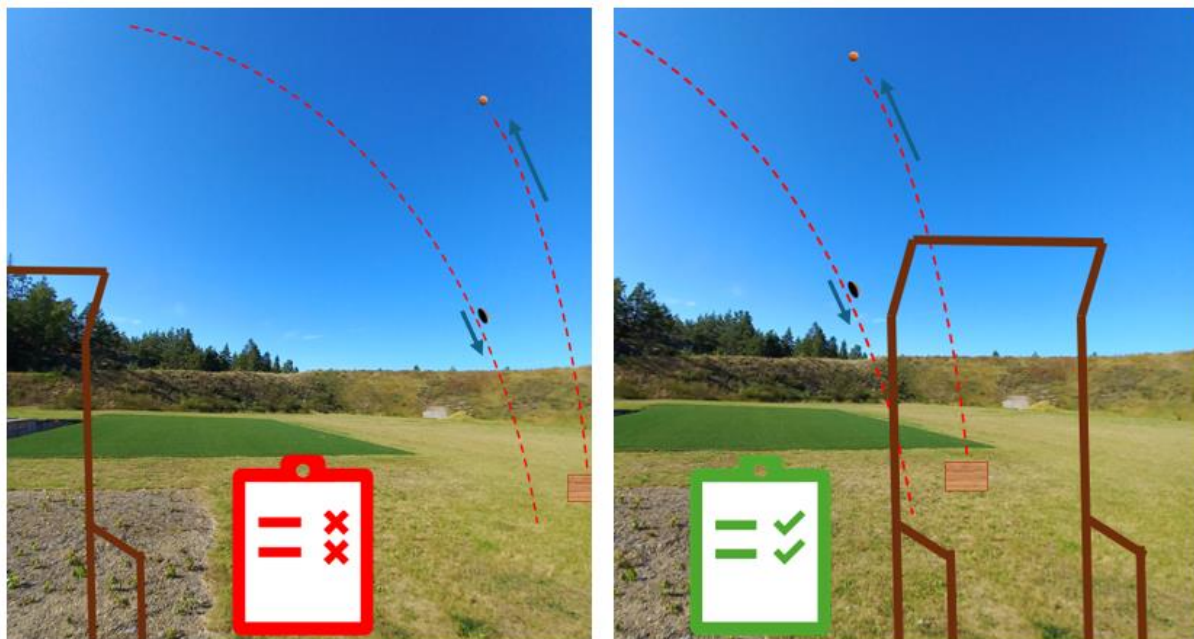
I stället för att ha duvornas kastbanor liggandes i ytterkanterna på skjutstationen, kan någon eller några av följande åtgärder vidtagas.

1. Vrid båset
2. Vrid eller flytta kastarna
3. Ändra kastvinklarna på annat sätt
4. Bygg ett bredare bås

Om inget av detta hjälper, byt ut stationen.

Duvorna ska vara väl skjutbara innanför det skjutvinkelavgränsade området på skjutstationen, och helst inte i kanterna av det.

Duvorna ska inte läggas i kanten av skjutstationen eller mycket nära en skjutvinkelbegränsare. De bör ligga frontalt mot skytten, annars kan det hämma skyttet för många skyttar och vissa skyttar kan få en mer eller mindre omöjlig uppgift att skjuta där.

Duvorna ska vara lätta att uppfatta, och skytten ska inte behöva "åla sig" för att komma i en viss skjutställning för att kunna skjuta mot dem. Därför ska inte duvorna hamna i några ytterhetslägen på stationen innan de är skjutbara.

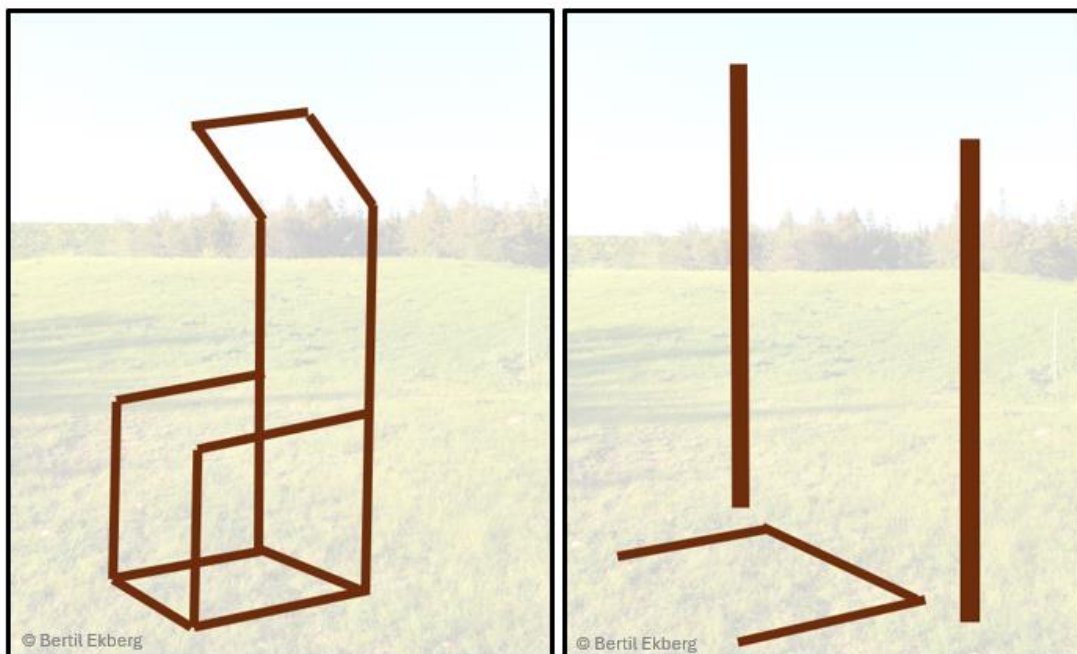
Skjutvinkelbegränsningar på skjutstationen

Olika typer av skjutstationer med skjutvinkelbegränsare kan användas på en svensk Engelsk Sportingbana, så länge de tillåtna säkerhetsvinklarna upprätthålls.

Senaste SvSFs ESP reglemente (utgåva 15) säger: **3.5 Alla skjutstationer ska vara försedda med en fyrkantig skjutplatta med minst 91 cm sida, och vara tydligt utmärkta. De ska även vara försedda med skjutvinkelbegränsare.**

Skjutvinkelbegränsare innebär att fysiska hinder är uppsatta för att hindra det laddade gevärets piprörelser utanför skjutstationens riskområde. Med riskområde menas det område inom vilket det är tillåtet att avlossa skott på stationen.

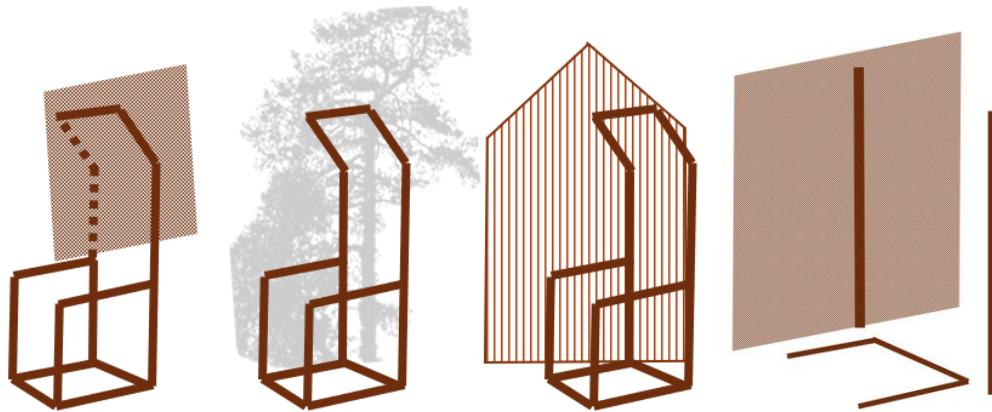
Det finns olika sätt att åstadkomma sådana hinder.

Exempel på ett flyttbart standardbås och en temporär skjutstation med nedslagna regler. Olika typer av skjutstationer med skjutvinkelbegränsare kan användas på en svensk Engelsk Sportingbana, så länge de tillåtna säkerhetsvinklarna upprätthålls.

Skjutvinkelbegränsare är fysiska hinder som naturligtvis måste vara uppsatta för och anpassade till alla typer av skyttar. Det betyder att de måste fungera för såväl höger som vänsterskyttar, samt för långa eller korta personer. Alternativt är skjutstationen lagd på fel sätt och ska flyttas eller tas bort.

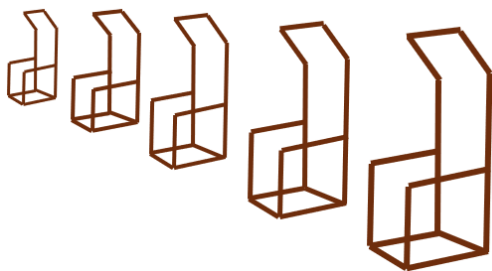
En skriftlig uppmaning om att en duva ska skjutas inom vissa vinklar på en station är säkerhetsmässigt alltså helt otillräckligt. Säkerheten är så mycket viktigare för alla, än att den ska hanteras på det viset. Är det viktigt ur säkerhetssynpunkt att begränsa skjutstationens skjutvinklar åt ett visst håll så måste speciella åtgärder göras. Det kan vara att ha extra skjutvinkelbegränsningar i form av skivor, träd eller väggar på skjutstationen.

När det är viktigt att begränsa skjutriktningen åt ett visst håll, kan en träskiva sättas upp på ena kanten av skjutbåset som en skjutvinkelbegränsare. En annan variant kan vara att använda ett träd som ett hårt stopp för piprörelsen. Uppförda väggar eller befintliga bodar kan användas i samma syfte.

Standardiserade skjutbås

Standardiserade skjutbås används ofta på sportingtävlingarnas skjutstationer. De innehåller inbyggda skjutvinkelsbegränsare, både i sidled och oftast i höjddled. Ofta är de ursprungligen byggda och avsedda för att kunna användas ståendes i en rad på en kompaktsportingbana vid t ex en ombyggd skeetbana. Denna typ av bås kan även användas vid Compak, Sporttrap m fl sportingdiscipliner där flera skyttarna står bredvid varandra.

Standardiserade skjutbås som är uppställda på en kompaktsportingbana

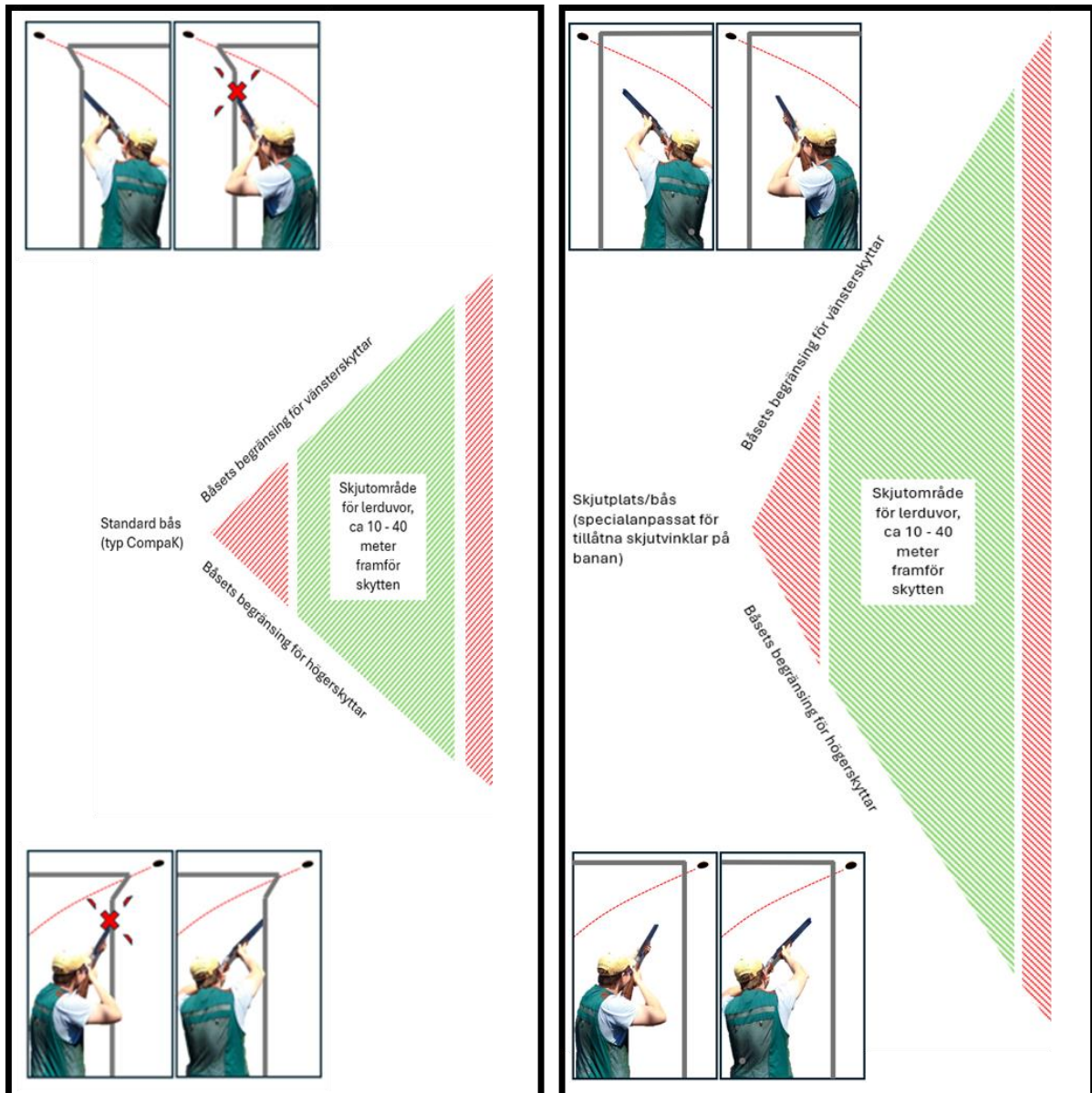
Standardbås kan vara mycket praktiska även vid Engelsk Sporting eftersom de är så lätt flyttbara. De standardiserade skjutbåsen ger oftast en bra säkerhet direkt på en ny skjutstation, om de installeras rätt.

Det är ofta enkelt att bygga upp en ny skjutstation med hög säkerhet på en tävling med ett sådant bås. Båset kan sedan enkelt flyttas ett antal meter till varv 2 på t ex en Mälarcupstävling. Därmed uppnås en bra variation av skjutstationen, med nya vinklar och håll till duvorna.

Men det finns nackdelar med dessa skjutbåsar, som banläggaren noggrant behöver tänka över innan de används alltför stor omfattning på tävlingen.

Några **nackdelar** med att använda standardiserade skjutbåsar kan vara följande.

- Om duvorna rör sig (kastar) över ett stort område framför skytten kan båset upplevas hämmande för skyttet.

Man behöver inte använda standardbåsar (typ CompaK) om större skjutvinklar önskas på skjutstationen. Det fungerar att sätta skjutvinkelbegränsare av typ stolpar eller en ram på skjutstationen med större vinklar, så länge säkerheten upprätthålls. Tänk på att alla typer av skjutbåsar kan fungera olika för vänster och högerskyttar.

- Båsets ram kan vara begränsande för skyttet och snävare än de behöver vara, utifrån de egentligen tillåtna säkerhetsvinklarna.
- Båsen kan då behövas installeras på rätt sätt och ganska noga, utifrån skjutvinklar och duvornas kastbanor. Detta kan vara extra viktigt vid snabba och nära duvor.

- I vissa fall kan t ex vänsterskyttar uppleva att skjutstationen inte är avpassad för dem.
- Storvuxna personer och andra kan känna sig instängda och/eller uppleva minskad rörelsefrihet i båsset.
- Alla klubbar har inte skjutbås i det antal så att det räcker till alla skjutstationer på en tävling.

Avsikten med standardiserade skjutbås är att upprätthålla säkerheten, men ibland kan de bli för trånga eller att duvorna kommer i båssets ytterkanter. Då finns andra sätt.

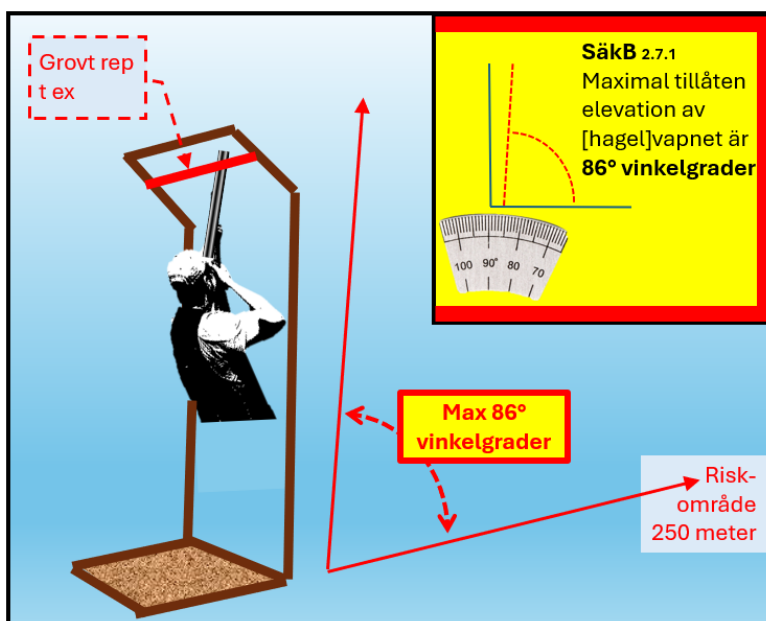
Om kastbanorna inte lätt kan ändras på, så kan det vara bättre att bredda skjutstationens skjutvinkelavgränsningar genom att byta ut standardbåset mot ett specialbyggt.

En temporär skjutstation byggs då upp med andra mått och tillåtna vinklar. Skjutstationen kan ha nedslagna regler eller stolpar i marken, vilka då fungerar som skjutvinkelbegränsare. Syftet med skjutvinkelsbegränsare är att av säkerhetsmässiga skäl hindra skyttens möjligheter till att rikta gevärets pipor åt ett visst håll. Närliggande skjutstationer eller gångvägar på banans område ska säkerhetsmässigt skyddas från att någon råkar rikta ett hopslaget och laddat gevär ditåt.

Båssets begränsning i höjled

SäkB tillåter inte att hagelskott skjuts 90° grader rakt upp. Vid en t ex Driven eller Overheadduva som skjuts rakt upp (90°) så befinner sig hela skjutlaget och skytten inom riskområdet för fallande hagel, vilket inte är tillåtet! Säkerhetsmässigt ska det inte vara möjligt att skjuta mer än 86° grader uppåt enligt SäkB. Detta måste kontrolleras innan skyttet, både av banläggaren och av juryn vid besiktning av tävlingsbanan.

Ett sätt att förhindra att de 86° graderna överträds är att ha ett fysisk stopp, t ex en övre regel på skjutbåset. Om man är orolig för att skyttarna ska slå i regeln för hårt, kan en vadderad skjutvinkelbegränsare eller ett styvt spänt rep användas.

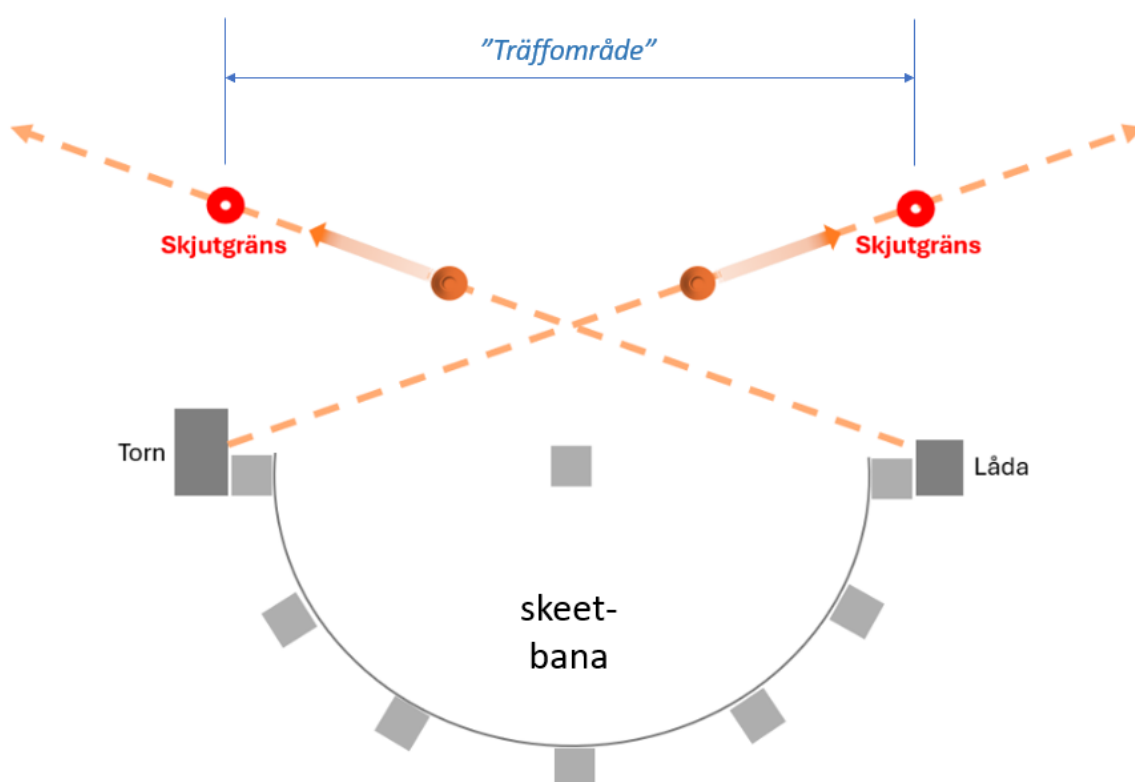

Ibland anges på skjutstationen att ett skott på en Driven lerduva inte får gå bakom skyttens rygg pga fallande hagel som kan träffa bilar och människor. Men om ett skott går 90° vinkel uppåt, så är ju skytten och skjutlaget utsatta för samma risk av fallande hagel. Alltså kan inte heller en sådan skjutriktning vara tillåten i skjutbåset, alldeles oberoende av om det är ett motskott eller sidoskott

Skjutgränser på skjutstationen – träffområde och skjutgräns

Skjutgräns begränsar det område inom vilket det kan utdömas träff på duvan inom sportingskyttet, enligt SvSF reglemente. I denna text används ordet "träffområde" fortsättningsvis för detta område.

Jämför med skeetbanans markeringar av skjutgränser, de definierar området där en godkänd träff kan dömas. De är inte till för att hindra skott i livsfarlig riktning ur säkerhetssynpunkt. Syftet är att domarna tydligt ska kunna avgöra om det är träff (eller bom).

En skeetbana har skjutgränser markerade, och träff på duvorna kan endast utdömas innanför dessa. Syftet är inte att de ska vara säkerhetsgränser för avlossande av skott. Skeetbanans skjutgränser används inte heller som "piplimits", dvs de används inte som gränser för dit pipan får peka.

Även i sporting kan skjutgränser upprättas på en skjutstation, för att markera ett område där träff kan dömas ut. Normalt behövs inte dessa märkas ut, eftersom duvorna oftast ska kunna dömas träff under hela sin kastbana och innan de tar mark.

SäkB och SvSF använder ordet **skjutgräns** med olika betydelse

Begreppet skjutgräns i SvSFs ESP reglemente på skjutstationen missförstås ibland. Det kan lätt blandas ihop med stationens riskområde vilket är någonting helt annat.

Banläggaren måste vara medveten om att ordet skjutgräns har olika betydelse i SäkB och i Svenska Skyttesportförbundet reglementen.

- **SäkB** använder benämningen **skjutgränser** för att avgränsa ett **riskområde**.
- **SvSFs ESP reglemente** anger **skjutgränser på skjutstationen** som området där **träff** kan utdömas.

SäkB 2.7.3 Riskområde vid sportingskytte på skjutbana.

Riskområdets utsträckning/ storlek ska framgå av polisens tillstånd och i skjutbaneinstruktionen om detta är möjligt.

Kastarna ska placeras så att skjutbanans skjutgränser inte överskrids.

Enligt säkB ska sportingkastarna placeras så att skjutbanans skjutgränser inte överskrids.

SVENSKA SKYTTESPORTFÖRBUNDET LERDUVESEKTIONEN

REGLER
För Lerduvegrenen
ENGELSK SPORTING

3.6 Skjutgränser ska vara naturliga eller vara tydligt utmärkta i terrängen.

6.3.2 En duva ska förklaras som TRÄFF när den har kastats och beskjutits enligt dessa regler och minst en synlig bit har lossnat från den inom eventuell skjutgräns.

6.3.3 En duva ska förklaras som BOM när:

- a) den inte har träffats under flykten eller den har träffats utanför skjutgränsen.

Enligt SvSF markerar skjutgränser ett område där domaren kan utdöma träff. Utanför en skjutgräns är det bom.

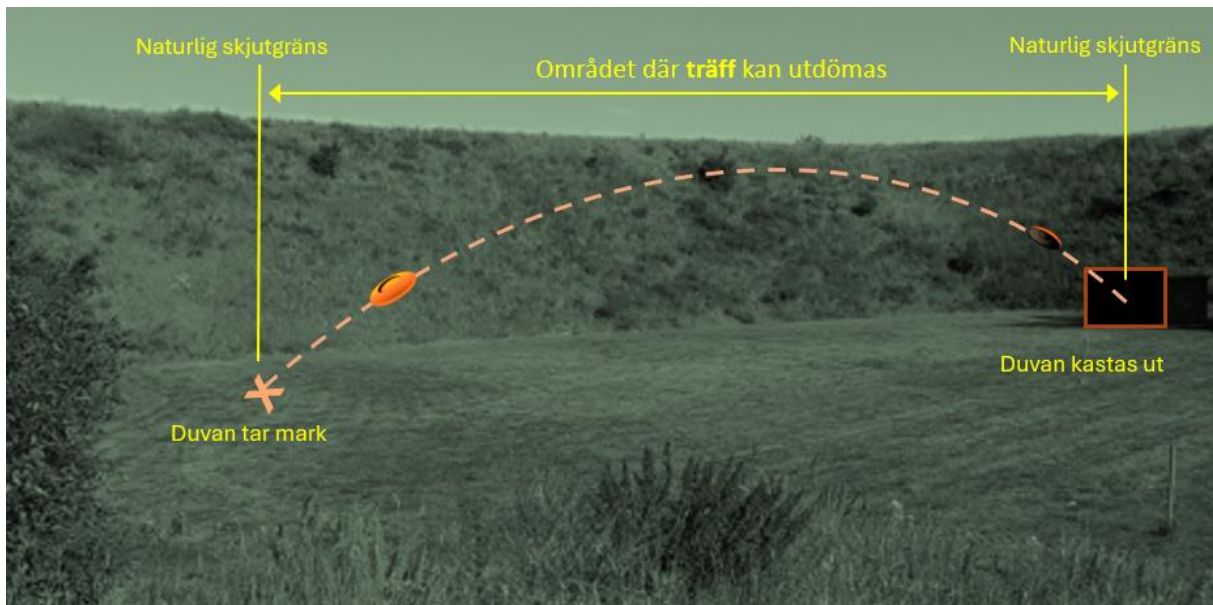
Den enskilde skytten behöver inte ha SäkB:s text om skjutgräns i huvudet när denne går in på skjutstationen. Det är enbart banchefen som ska ha koll på den saken.

Skytten och skjutlaget behöver bara förstå att när det hänvisas till eventuella skjutgränser på stationen, så är det ett område inom vilket duvan/orna ska träffas som avses.

Träffområde och skjutgräns på skjutstationen

Normalt finns naturliga skjutgränser för duvans träffområde

Skjutgränser inom sporting definierar det område där träff på duvan kan utdömas. För en normal luftburen duva, bildar utkastet och nedslaget i marken gränser för träffområdet. Då finns det helt naturliga gränser för träffområdet, och dessa behöver inte markeras ut på skjutstationen.

Normalt träffområde för en luftburen duva. Den ska ha träffats under flykten för att träff ska kunna dömas. Utkastet och duvans landning utgör gränser för träffområdet.

Skjutgränser - att markera och sätta upp en gräns för träffområdet

Limit är det engelska ordet för skjutgränser inom internationell sporting, men det används även ofta inom svenskt sporting. Faktiskt så används beteckningen limit betydligt oftare än skjutgräns t ex vid morgonsamlingen och upprop av skjutlagen. Då annonseras de skjutstationer som eventuellt har markerade skjutgränser nästan alltid med att dessa har limits. Rekommendationen är dock att använda SvSFs benämning, dvs skjutgräns.

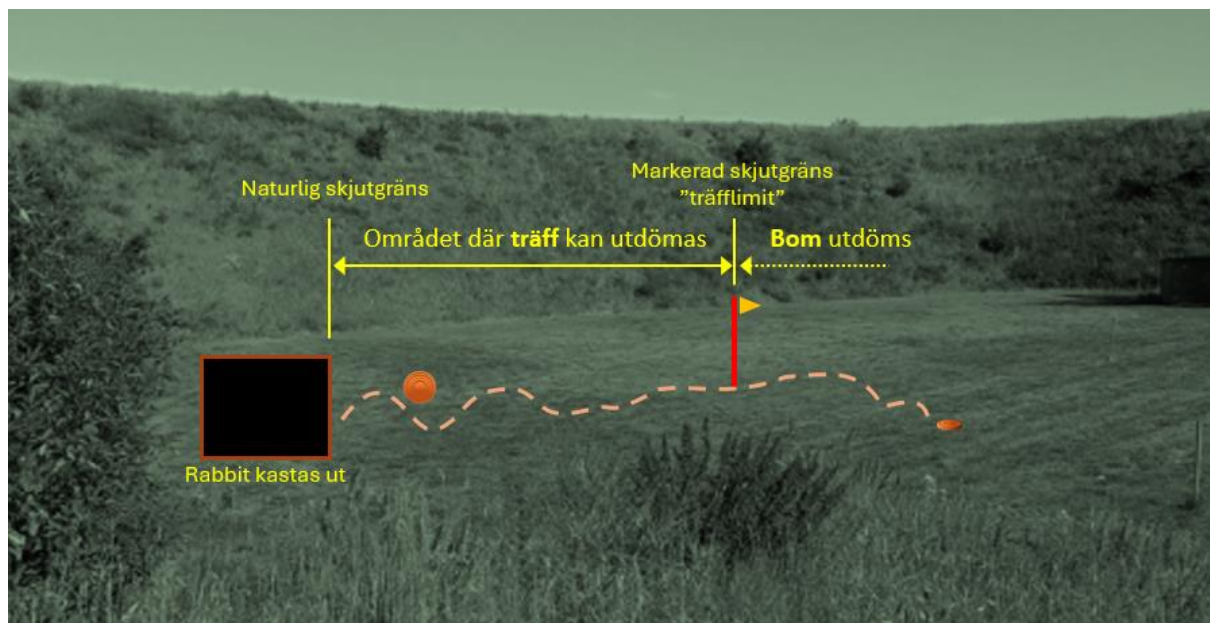
Markering av skjutgränser för träffområdet inom sportingen

Under vissa förhållanden kan markerade skjutgränser vara önskvärda eller nödvändiga, och ett exempel på det är skytte på rabbitduvor.

Det förekommer ganska ofta på sportingtävlingar att en rabbit har en skjutgräns i form av en lastpall eller skiva som stoppar rabbitduvan från att rulla vidare.

En rabbitduva som rullar, berör marken hela tiden och har inte samma naturliga avslut som luftburna duvor. En rabbit kan drastiskt tappa styrfart efter ett visst avstånd och blir då mycket orättvis. Den kan rulla olika långt och kan lägga sig ner på sidan på olika ställen. Dessutom kan den bli svår döma på långt håll. Därför sätts ofta en skjutgräns upp innan det händer, så att träffområdet blir mer likartat för skyttarna.

Avgränsat träffområde för en rabbitduva. Den ska ha träffats innan skjutgränsen för att träff ska kunna dömas. Utkastet och en markerad skjutgräns utgör gränser för godkänt träffområde. Om rabbiten träffas efter skjutgränsen ska det dömas bom.

En uppsatt skjutgräns i Engelsk Sporting på en station innebär alltså att markering sätts upp för att avgränsa ett område, där träffar på duvor är godkända ur ett domslutperspektiv. Syftet är inte att markerade skjutgränser på skjutstationen ska fungera som en säkerhetsgräns för livsfarliga skjutriktningar på skjutstationen.

Begreppet piplimit bör inte användas

En skjutgräns för träffområdet bör inte kallas piplimit eftersom det leder tankarna fel. Om det finns det säkerhetsmässiga skäl till att begränsa pipföringen med laddat gevär så finns andra metoder. Gäller det livsfarliga riktningar eller andra farliga situationer, så måste detta hanteras på ett bättre sätt än genom att sätta upp en färgad pinne eller dylikt i naturen. En exalterad eller mycket nervös skytt kan lätt glömma bort att det finns markeringeringar i området framför, som denne inte får starta piprörelsen innan, svinga förbi eller skjuta bortom. Då är ett fysiskt hinder som stoppar piprörelser det enda som kan fungera.

En anvisad skjutgräns – ett hjälpmedel när duvan är svår att döma.

En definierad skjutgräns är en avgränsning ute i terrängen framför skytten, avsedd att underlätta domslut angående TRÄFF eller BOM på duvan. Den är till för att avgränsa giltigt skjutområde, dvs det är bara inom det området som träff kan dömas på skjutstationens duvor. En skjutgräns för träffområdet behöver inte markeras, det viktiga är att den är tydlig och alla förstår var den befinner sig. Ett tydligt landmärke kan användas, eller något annat som är lätt att uppfatta som en gränsdragning.

Avsikten med en skjutgräns är att begränsa ett träffområde, så att en duva är lätt att döma träff eller bom på. Här är ett exempel på en skjutgräns som inte behöver markeras i terrängen, men som behöver anges på informationsskylt vid skjutstationen. Exempel på tex kan då vara: "Skjutgräns finns för duva B. Synlig bit ska ses lossna före den stora granen för godkänd träff. Om bit först lossnar i grenverket ska det dömas bom."

Banläggaren bör i första hand lägga duvornas banor på sådant sätt att de naturligt avgränsas inom ett träffområde, och så att inga tveksamheter råder var området börjar och slutar. Normalt börjar ett träffområde där duvan är synbar för skytt och skjutlag och det avslutas när duvan tar mark eller försvinner bakom ett naturligt hinder. Bara om detta avslut är otydligt bör en påtalad skjutgräns användas.

I Mälarcupen genomförs en del tävlingar på skjutbanor med mycket begränsade utrymmen eller i skog med trånga korridorer som har träd runtomkring. Där kan påtalade eller uppsatta skjutgränser i vissa fall vara motiverade.

Markeringar för skjutgränser

En uppmärksammad skjutgräns kan bestå av t ex en röd eller vit pinne, en stor målad sten eller ett träd målat med märkfärg. Den eller de fungerar då som markeringar i terrängen för de yttersta gränserna för det tillåtna träffområdet. Det ska tydligt anges om andra skjutgränser än de naturliga finns på tävlingen, också med en skylt på platsen vid skjutstationen.

En markerad skjutgräns kan underlätta ett korrekt domslut vid svåra förhållanden

En uppsatt skjutgräns kan fungera som ett hjälpmedel när duvan är svår att döma, t ex om den går in i sly eller grenverk där det är otydligt var detta börjar. Sätts en markering före duvan når in dit, kan det bli enklare att avgöra om det var träff eller bom. Vid tryck och döm-tävlingar ska ju hela skjutlaget vara överens om domslutet, och då kan en tydligt markerad skjutgräns underlätta bedömningen.

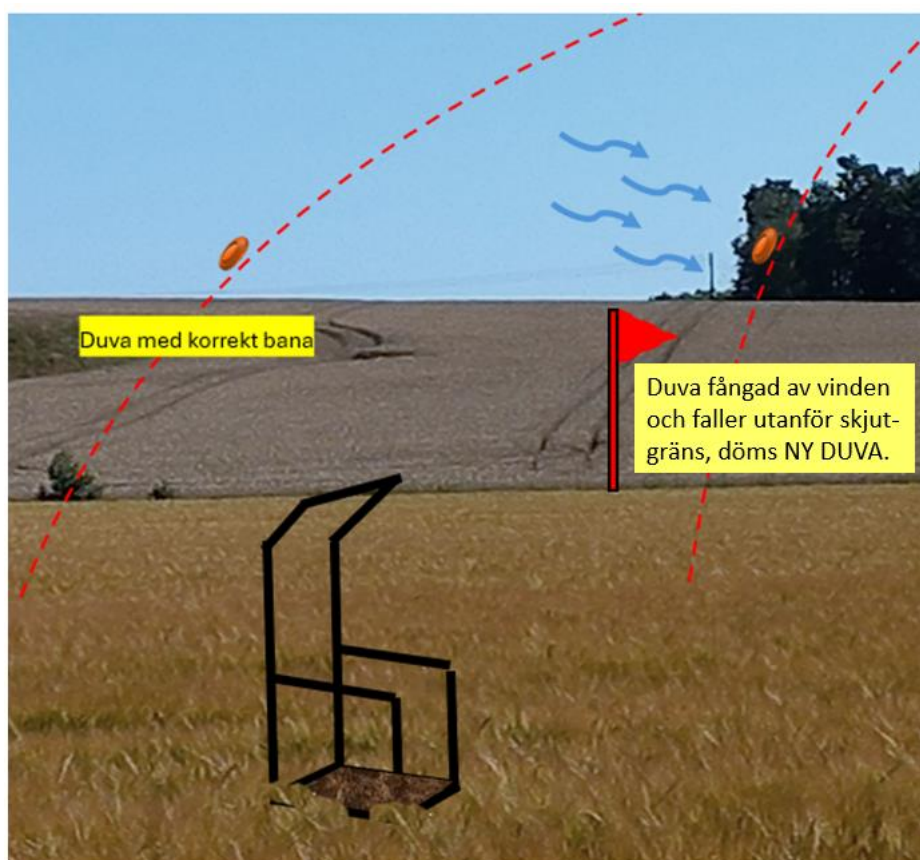

En skjutstation med uppsatt skjutgräns för att underlätta domslut för träff. Avsikten är att denna markering ska fungera som ett hjälpmedel för skjutlaget som dömer. Duvan kan annars vara svår att döma i exemplet, då den går in i ett otydligt grenverk bakom pinnen. Då kan det vara svårt att se om det är träff eller om den slås sönder av träden. Dessutom kan duvan ha bromsats eller ha stannats upp innan skottet går, utan att det tydligt kan ses. Dock ska helst sådan banläggning undvikas, om det är möjligt.

Sedan kan tveksamheter alltid uppstå om skytten skjuter väldigt sent och nära en skjutgräns. Det kan även hända t ex på skeettävlingar, eller om duvans skjuts strax ovanför marken på en station utan utsatt skjutgräns. I slutändan blir det upp till skytten att skjuta på ett sådant sätt att domsluten blir tydliga.

Skjutgräns som en avgränsning för NY DUVA

Ett annat skäl att använda skjutgränser kan vara att banläggaren vill markera ett område eller gräns där duvan ska vara lätt för skjutlaget döma NY DUVA. Det kan under vissa omständigheter vara så att duvan har en för stor variation i kastbanan, och att en del duvor blir oskjutbara eller väldigt orättvisa för en del skyttar.

Exempel på en duva som fångas av kraftig vind och blåser iväg felaktigt. Duvan tar inte en bana som banläggaren avsett. Vid mycket stark bläst kan en skytt då få en mycket ogynnsam och orättvis duva. En skjutgräns kan då hjälpa skjutlaget att döma NY DUVA, enkelt och tydligt.

Det ska observeras att om skytten skjuter utanför skjutgränsen, ska det dömas BOM.

*SvSF ESP reglemente punkt 6.3.3 En duva ska förklaras som **BOM** när: den inte har träffats under flykten eller den har träffats utanför skjutgränsen.*

Då kan en uppsatt skjutgräns avgränsa ett område där duvan inte är regelrätt. Därmed blir det tydligt för skjutlaget om en duva avviker från tänkt kastbana, och laget kan då döma NY DUVA.

När en tävling ska gå av stapeln kan väder och vind ha ändrats väsentligt från förhållanden när banläggningen ursprungligen planerades. Till exempel kan stark vind eller stormliknande förhållanden förekomma på tävlingsdagen, och möjligheterna att ändra stationer kan vara begränsade. Då kan en "skjutgräns" vara en nödlösning för att göra skyttet så rättvist som möjligt för alla deltagare.

Duvor på högkant eller som vinklade så de visar t ex översidan är vindkänsliga, och kan dra iväg i väldigt olika kastbanor om stark och byig vind förekommer. Variationen kan då bli alldeles för stor för de olika skyttarna för att tävlingen ska anses rättvis. Då kan banläggaren begränsa eller definiera ett område där en duva ska anses skjutbar.

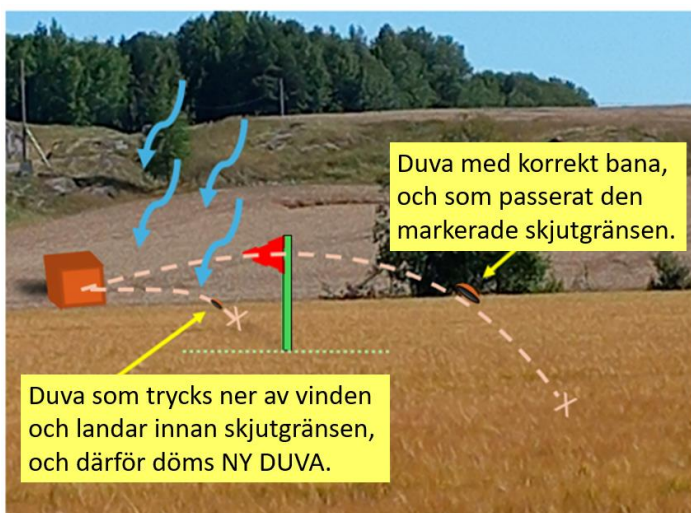
På de svenska "Tryck och Döm-tävlingar" kan de olika skjutlagen komma att döma väldigt olika, när det är stora avvikelser på duvans bana. Utomlands finns en och samma domare på en station under hela tävlingsdagen, och då blir domsluten likartade för alla skyttar.

SvSF ESP reglemente punkt 3.4 *Lerduvornas kastbanor kan påverkas av vinden, men de kommer ändå att klassas som regelrätta mål.*

Reglerna säger att en ny duva inte ska utdömas pga vind, men en professionell domare som står vid en station stationärt kan döma NY DUVA vid stark avvikelse, baserat på sitt omdöme.

Låga duvor

Låga duvor kan bli problematiska genom att kastbanans längd kan variera mycket, speciellt om det blåser och vindbyar uppträder. Eftersom duvorna befinner sig nära marken kan deras kastbana bli mycket kort, och då kan duvorna landa på ett orättvist avstånd för en del skyttar.

Även i relativt svag vind kan kastlängden på låga duvor skilja sig mycket åt, och göra skyttet helt olika för skyttarna. På stora och öppna ytor bör man vara försiktig med låga duvor över lag, eftersom vinden kan få fritt spelrum där.

När mycket låga duvor och inkommande duvor läggs så bör det kanske övervägas om man inte ska ta det säkra framför det osäkra, och helt enkelt sätta upp en skjutgräns som duvorna ska passera.

En sammanfattning av skjutgränser på skjutstationen

Uppsatta skjutgränser är ofta begränsande för skyttet och kan göra det svårare för skytten i onödan. De bör därför endast användas undantagsvis och endast när särskilda skäl föreligger.

Sådana skäl kan finnas när de svenska förhållanden skiljer sig från de förutsättningar som de stora internationella sportingtävlingarna har.

- En del svenska skytteklubbar som arrangerar i Mälarcupen har skjutbanor med mycket begränsade utrymmen och skjutriktningar, där öppna områden inte är tillgängliga överallt. Där kan naturliga skjutgränser ibland vara svåra att tillämpa.
- På de flesta svenska sportingtävlingarna används inte domare som är stationerade permanent på skjutstationen, utan det är skjutlaget som dömer enligt "Tryck och Döm"-förfarandet. Då kan olikheter i domslut uppstå om skjutgränserna är otydliga.

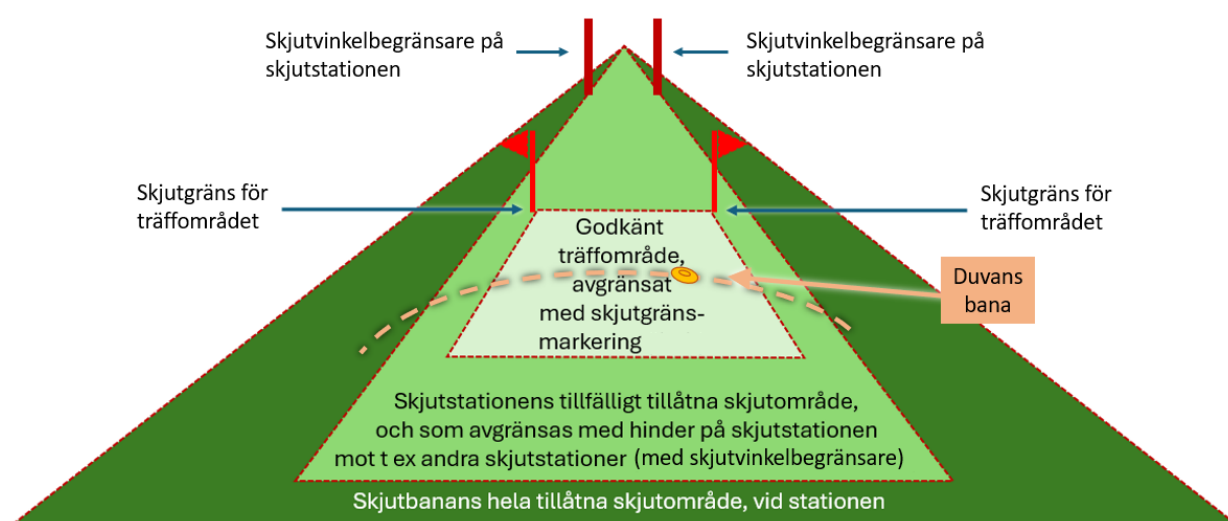
När uppsatta skjutgränser används så måste de vara tydliga, och det ska vara lätt för skytten och det dömande skjutlaget att förstå vilken del av duvans kastbana som är giltigt träffområde.

Förutom att annonsera ut eventuella påtalade skjutgränser vid morgonsamlingen måste det vara tydligt för alla inom vilket område det kan dömas träff på duvan. Detta ska ske med hjälp av tydliga markeringar eller naturliga hinder på stationen. Även på stationsskylten ska det tydligt anges att det finns skjutgränser på skjutstationen.

Det bästa är att försöka undvika skjutgränser på stationen så långt det går. Men i enstaka fall kan de vara befogade.

Summering av skjutgränser enligt SäkB, skjutvinkelbegränsare och skjutgränser enligt SvSF

- Skjutgränser på skjutbanan definierar enligt SäkB tillåtet skjutområde på skjutbanan.
- Skjutvinkelbegränsare på skjutstationen avgränsar skjutstationens tillåtna skjutområde.
- Skjutgränsmarkering på skjutstationen avgränsar duvans godkända träffområde, dvs det är bara inom det området som träff på duvan kan dömas. Normalt behövs inga markeringar för träffområdet, det är området mellan utkastet och där duvan tar mark som är godkänt träffområde.

Schematisk bild som visar möjliga relationer mellan en skjutstations skjutområden, och det godkända träffområdet som av domslutsskäl begränsas med skjutgränser.

- Skjutbanans tillåtna skjutområde = område där det är tillåtet att placera en skjutstation och placera lerduvekastare inom.
- Skjutvinkelavgränsat område = område där piprörelser med laddat gevevår får utövas, och skott får avlossas. Farligt område för direkträff av hagel eller nedfallande hagel. Andra skjutstationer eller promenadstråk får ej finnas inom detta område.
- Skjutgränsmarkerat område = Bedömningsområde för domslut, där träff på duvan kan utdömas.

För Mälarcupen, nedtecknat av Bertil Ekberg